

DEMOKRATISK ULIGHED

- EN AKTUEL UDFORDRING FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

Jonas Lieberkind
DPU, Aarhus University
lieberkind@edu.au.dk

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

UDDANNELSESBATTEN
29. SEPTEMBER 2023

JONAS LIEBERKIND
LEKTOR

” Det er vel noget, der grundlæggende kendetegner vores tid ... Splittelse i samtalen. ... Og det er både på nettet, men også i den virkelige verden.”

” Sådan oplever jeg det i hvert fald, at den her splittelse kun vokser mere og mere. Og det oplever jeg er et problem for demokratiet ... Vi lader det ligesom bare ligge... Selvom vi ved det potentielt er et problem, der hele tiden vokser sig større. ... splittelsen, den kan virkelig bekymre mig.” (Columbus. Ung mand fra Nordjylland, EUC)

” Tiden den er, den er også bare ekstrem politisk. Altså splittet på en måde. Vi er så ekstreme i vores holdninger. Og det provokerer mig lidt på en måde. Folk står lidt på nogle fløje på en måde og har svært ved at mødes... .Og i et demokrati er der brug for alle slags holdninger, men det vigtigste er, at vi trods forskelligheder kan samarbejde og tale sammen... Og det synes jeg virkelig ikke er tendensen i samfundet i de her dage... Det er derimod utrolig opdelt....” (Henrik, Unge mand fra Vestkysten, EUC)

Intervieweren spørger: Oplever du sammenstød med dine kollegaer?

” Ja, det vil jeg sige... Jeg tror mest, det måske er det geografiske, der gør det, faktisk. Mange af dem er født og opvokset i Nordjylland Mange af dem bor måske ikke i storbyen og møder den diversitet, der kan være i byen... Så de oplever det ofte som problematisk. Altså diversitet. Den bliver på en måde lidt farlig. Sådan har jeg det jo slet ikke. Og jeg bliver også virkelig frustreret over den indstilling mange af mine kollegaer har, fordi jeg synes den vidner om uvidenhed. Men samtidig ved jeg også godt, at de ikke har erfaring med den der verden. Og det har jeg. Det er også derfor, jeg aldrig kunne forstille mig at flytte på landet igen.” (Amalie, Unge kvinde fra Trekantsområdet, EUC)

SOCIAL, ØKONOMISK OG KULTUREL ULIGHED

SOCIALISERING (PASSIV)

Vi ved fra forskning, at unge fra en privilegeret baggrund og med høj social, økonomisk og uddannelsesmæssig kapital er mere tilbøjelige end unge fra mindre privilegerede baggrunde til:

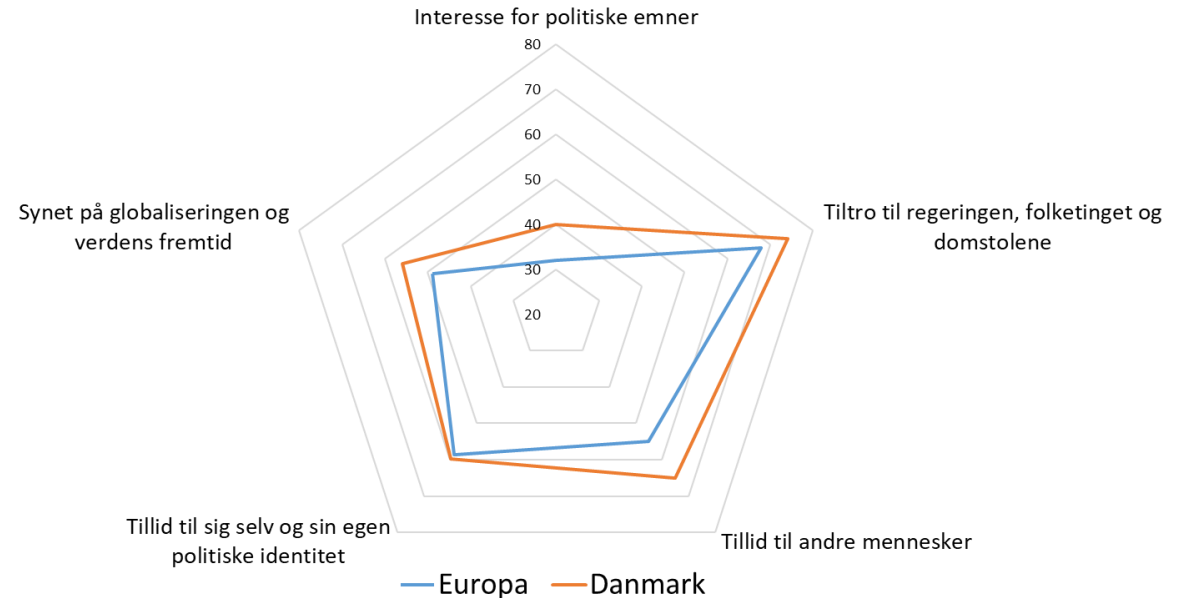
- At stemme til valg
- At have mere viden om politiske, sociale og demokratisk forhold
- At have mere politisk selvtillid og tiltro til, at egne meninger er relevante
- At deltage og engagere sig
- At have en bedre demokratisk dannelse

MERE OG BEDRE DEMOKRATISK DANNENDE

- **Vidende** om politiske, sociale og demokratiske processer og logikker.
- **Interesserer** sig for politiske og sociale emner
- **Stemmer** og forventer at stemme i højere grad.
- **Samtaler** mere om politiske emner i klassen, med venner og i familien
- **Demokratisk selvtillid**

Demokratisk selvtillid:

Unge i 14-15årsalderen (ICCS 2016); I dag er de 19-20 år og er vej ud på højskolerne.

Kilde: Lieberkind, J og Bruun, J. (2021) De unge borgere. Aarhus Universitetsforlag

ULIGE VÆRDIER

KULTURALISERING (AKTIV)

Fra lidt eller meget social, økonomisk og uddannelsesmæssig kapital til **ulige værdier**.

- Socialisering → **kulturalisering**: det aktivt at sætte værdier.

At tillægge og fraskriver sin omverden værdier:

- Ikke kun tøj, musik og kunst værdisættes
- By, land, diversitet, klima, køn, teknik, uddannelse, stress mv. værdisættes.
- Hyperkultur versus Neo-traditionel kulturalisering

Denne dynamik har som konsekvens, at der bliver stadig længere mellem unge, at de får vanskelige ved at forstå hinanden, og at værdier på tværs af forskellige grupper af unge bliver stadig uforsonlige.

Kulturalisering

Storby
Diversitet
Klima
Universitet
Verden
Cykel
'Longing'

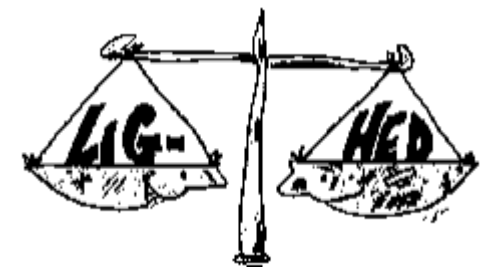
Familie

'Belonging'
Bil
Danmark
Korte uddannelser
Traditioner
Mand/kvinde
Land

Neo-traditionel
(lokalt orienteret)

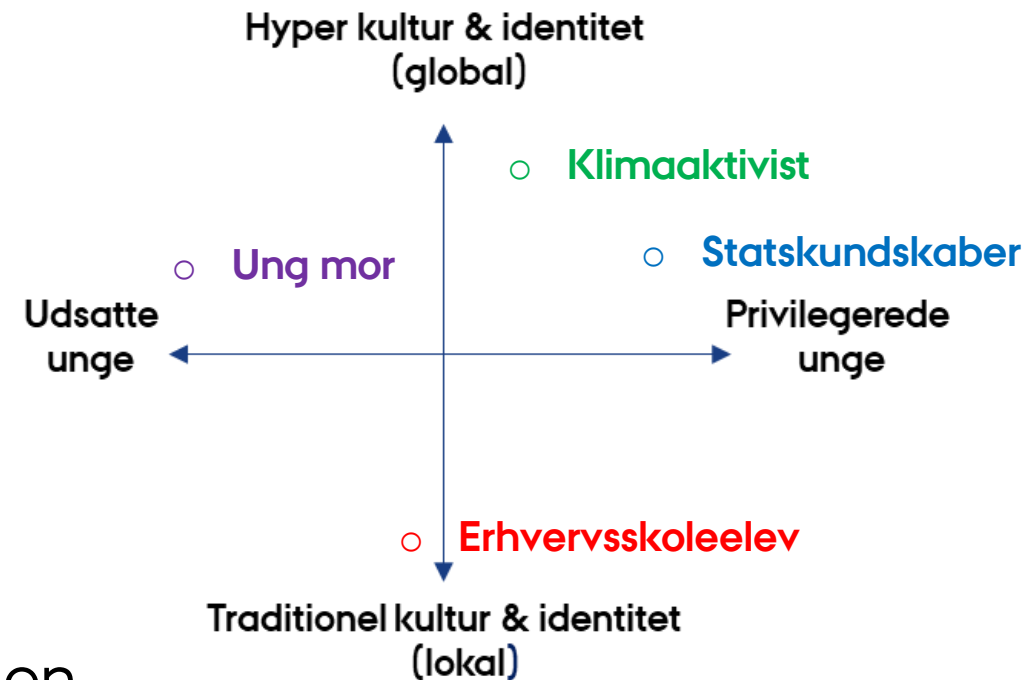
DEMOKRATISK ULIGHED

Forskellige erfaringer og forskellige veje til demokratisk dannelse.

- **Klimaaktivist** – klimakrisen (privilegeret og global)
- **Ung mor** – inflationskrisen (udsat og global)
- **Statskandskaber** – ligestilling (privilegeret og global)
- **Erhvervsskoleelev** – anti-vogue (traditionel og lokal).

Demokratisk ulighed handler ikke kun om uddannelses- og socioøkonomisk baggrund, men også om forskellige **værditilhørsforhold**.

AARHUS
UNIVERSITET